

A L I C E
F E E N E Y

KÁMEN, NŮŽKY, PAPÍK

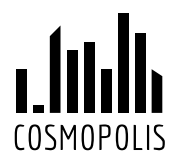
DESET LET MANŽELSTVÍ.

DESET LET TAJEMSTVÍ.

VÝROČÍ, NA KTERÉ NEZAPOMENOU.

COSMOPOLIS

A L I C E
F E E N E Y

KÁMEN,
NŮŽKY,
PAPÍR

Přeložila Michaela Martinová

Copyright © 2021 by Diggi Books Ltd

All rights reserved.

Czech edition © Grada Publishing, a. s., 2022

Translation © Michaela Martinová, 2022

Cover Photos © Gabriel Alenius / unsplash.com;

Ppalis Michalakakis / Adobe Stock

ISBN 978-80-271-3554-7

Pro mého Daniela, jak jinak

AMELIE

Únor 2020

Můj manžel nepoznává moji tvář.

Řídím a cítím, jak na mě zírá. Uvažuji, co asi vidí. Nepoznává ani ostatní lidi, ale stejně je zvláštní, že muž, kterého jsem si vzala, by na mě při policejní identifikaci nedokázal ukázat prstem.

Nemusím se na něj dívat, abych věděla, jak se tváří. Má v obličeji ten mrzutý, podrážděný výraz, který by se dal přeložit jako „já ti to říkal“, a tak se radši soustředím na cestu. Musím. Sníh teď padá rychleji, připadám si, jako bychom jeli v bílé tmě, a stěrače auta sotva stíhají. Moje auto Morris Minor Traveller byl – stejně jako já – vyroben v osmasedmdesátém. Pokud se o věci staráte, vydrží vám celý život, ale mám podezření, že můj manžel by nás oba rád vyměnil za mladší model. Adam si od té doby, co jsme vyrazili z domu, stokrát zkontroloval bezpečnostní pásy, ruce má položené v klíně a sevřené v pěst. Cesta z Londýna do Skotska by neměla trvat déle než osm hodin, ale v téhle bouři se neodvážím jet rychleji. Začíná se stmívat a zdá se, že bychom se mohli ztratit ve více směrech.

Může prodloužený víkend zachránit manželství? Přesně to můj man-

žel řekl, když nám manželský poradce navrhl, ať si někam vyrazíme. Pokaždé když si jeho slova v duchu opakuju, znovu se v mé hlavě píše nový seznam výčitek. Mrzí mě, že jsme velkou část života promarnili tím, že jsme ho doopravdy neprožili. Nebyli jsme vředycky takoví, jací jsme teď, ale vzpomínky na minulost z nás všech mohou udělat lháře. Proto se soustředím na budoucnost. Na svoji budoucnost. Někdy je Adam její součástí, ale jsou chvíle, kdy si představuju, jaké by to bylo, kdybych byla znovu sama. Ne že bych si to snad přála, ale přemýšlím, jestli by to pro nás oba nebylo lepší. Čas může vztah změnit, stejně jako moře přetváří písek.

Když v předpovědi počasí varovali před sněhovou bouří, můj muž prohlásil, že bychom měli náš výlet odložit, ale já jsem to odmítla. Oba víme, že tenhle víkend je naší poslední šancí dát věci do pořádku. Nebo se o to alespoň pokusit. Na *tohle* nezapomněl.

Není však Adamova chyba, že zapomíná, kdo jsem.

Můj manžel trpí neurologickou poruchou zvanou prosopagnosie, což znamená, že nevidí rozlišovací znaky na tvářích, včetně své vlastní. Už několikrát těsně kolem mě prošel na ulici, jako bych byla cizí člověk. Jeho nemoc nevyhnutelně způsobuje sociální úzkost a ovlivňuje nás oba. Adam může být na večírku obklopen přáteli, a přesto má pocit, že nezná jediného člověka v místnosti. Z toho důvodu trávíme hodně času o samotě. Společně, ale odděleně. Jen my dva. Obličejová slepota však není jediný důvod, proč se díky manželovi cítím neviditelná. Nechtěl děti – vředycky tvrdil, že nedokáže snést pomyslení, že by nepoznával jejich tvář. Žije s tímhle onemocněním celý svůj život a já s ním žiju od chvíle, kdy jsme se poznali. Někdy však může být prokletí požehnáním.

Můj manžel možná nezná můj obličej, ale jsou jiné způsoby, jak se mě naučil rozeznávat: podle vůně mého parfému, zvuku mého

hlasu, dotyku našich dlaní, když jsme ještě měli ve zvyku držet se za ruce.

Manželství se nerozpadají sama od sebe – mohou za to lidé.

Nejsem ta žena, do níž se před lety zamiloval. Zajímalo by mě, jestli pozná, o kolik jsem teď starší. Nebo jestli si všiml, že mi dlouhé blondáté vlasy začínají prokvétat šedinami. Říká se, že čtyřicítka je nová třicítka, ale vrásky brázdící moji pleť málokdy způsobil smích. Kdysi jsme toho měli tolik společného, sdíleli jsme svá tajemství a sny, nejen postel. Pořád ještě dokončujeme věty toho druhého, ale poslední dobou nechápeme jejich smysl.

„Mám pocit, že bloudíme v kruhu,“ zamumlá si pod vousy a já si na okamžik nejsem jistá, zda má na mysli naše manželství, nebo moje navigační schopnosti. Zlověstně vyhlízející obloha barvy břidlice jako by odrážela jeho náladu. Je to poprvé za několik mil, co promluvil. Silnice před námi je zavátá sněhem a zvedá se vítr, ale pořád to není nic ve srovnání s bouří, k níž se schyluje uvnitř auta.

„Můžeš prostě najít ten itinerář, co jsem vytiskla, a přečíst ho ještě jednou?“ Snažím se skrýt podráždění v hlase, ale nedaří se mi to. „Určitě už musíme být blízko.“

Na rozdíl ode mě můj manžel zestárl neskutečně dobře. Je mu přes čtyřicet, což však chytře maskuje slušivým účesem, opálenou pletí a vysportovaným tělem, které si udržuje díky posedlosti půlmaratony. Vždycky uměl velmi dobře utíkat, hlavně před realitou.

Adam je scenárista. Začínal hluboko pod spodní příčkou výsuvného hollywoodského žebříčku, na nějž se nedokázal vydrápat vlastní silou. Lidem ale tvrdí, že ze školy zamířil rovnou do filmového průmyslu, což je jen neškodná lež. Když mu bylo šestnáct, dostal v kině Electric Cinema v Notting Hillu práci jako prodavač lístků a občerstvení. V jedenadvaceti prodal práva na svůj první

scénář. Film *Kámen, nůžky, papír* sice nikdy nespátril světlo světa, ale Adam díky tomu získal agenta, který mu zajistil práci na filmové adaptaci jednoho románu. Kniha se bestsellerem nestala, ale její filmová verze – nízkorozpočtový britský snímek – vyhrála cenu BAFTA, a tak se zrodil spisovatel. Nebylo to stejné jako vidět na plátně ožívat své vlastní postavy – cesty k našim snům jsou málokdy přímé –, ale znamenalo to, že Adam mohl skončit s prodáváním popcornu a začít se věnovat psaní na plný úvazek.

Jména scenáristů nebývají všeobecně známá, takže to Adamovo možná někteří lidé nikdy neslyšeli, ale klidně bych se vsadila o peníze, že viděli alespoň jeden z filmů, které napsal. Navzdory našim problémům jsem velmi hrdá na všechno, čeho dosáhl. Adam Wright si ve filmové branži získal jméno tím, že z neznámých románů udělal trháky, a neustále má v hledáčku další. Přiznávám, že občas žárlím, ale myslím si, že je to přirozené vzhledem k počtu nocí, kdy by si do postele místo mě raději vzal knihu. Můj manžel mě nepodvádí s jinými ženami ani muži – má milostný poměr s jejich slovy.

Lidé jsou zvláštní nepředvídatelný druh. Dávám přednost společnosti zvířat, což je jeden z mnoha důvodů, proč pracuju v psím útulku Battersea Dogs Home. Čtyřnohá stvoření bývají lepšími společníky než ta dvounohá; psi se na vás nedokážou zlobit ani neumí nenávidět. Další důvody, proč tam pracuju, bych raději nevytahovala – některé vzpomínky je někdy lepší neoprašovat.

Pohled přes čelní sklo nám celou cestu nabízí neustále se měnící dramatickou krajinu od stromů ve všech odstínech zelené, obrovských lesknoucích se jezer a zasněžených hor až po nekonečné lány dokonalého, nedotčeného prostoru. Skotskou vysočinu jsem si zamilovala. Jestli na Zemi existuje krásnější místo, ještě jsem ho nenašla. Tady nahoře se svět zdá být mnohem větší než v Londý-

ně. Nebo jsem možná menší já. V ničím nerušeném tichu, daleko od všech a od všeho, nacházím klid a mír. Už víc než hodinu jsme nepotkali živou duši, což znamená, že tohle místo je pro moje plány přímo ideální.

Míjíme rozbourené moře po levé straně a pokračujeme na sever, k poslechu nám hraje zvuk tříštících se vln. Jak se klikatá silnice scvrkává na úzkou silničku, obloha – která postupně změnila barvu z modré přes růžovou a fialovou až na černou – se odráží v částečně zamrzlých jezírkách, kolem nichž projíždíme. O kus dál ve vnitrozemí nás pohltí les. Prastaré borovice, pokryté sněhovým popraškem a vyšší než náš dům, se v bouři ohýbají jako zápalky. Vítr kvílí kolem auta jako duch a neustále se snaží vychýlit nás z kurzu, a když na zledovatělé silnici trochu uklouzneme, sevřu volant tak pevně, až se mi zdá, že mi kosti v prstech vyčnívají z kůže. Všimnu si svého snubního prstenu. Spolehlivá připomínka toho, že jsme pořád ještě spolu, navzdory všem důvodům, proč bychom možná měli být od sebe. Nostalgie je nebezpečná droga, ale já si užívám ten pocit, kdy mi mysl zaplavují šťastnější vzpomínky. Možná nejsme tak ztracení, jak se cítíme. Kradmo pohlédnu na muže sedícího vedle mě a přemýšlím, jestli k sobě ještě dokážeme najít cestu. Pak udělám něco, co jsem už dlouho neudělala, a natáhnu se, abych ho vzala za ruku.

„Brzdi!“ vykřikne.

Všechno se seběhne strašně rychle. Přede mnou se objeví rozmazaný, zasněžený obraz jelena stojícího uprostřed silnice přímo před námi, moje noha dupe na brzdu, auto se otáčí a kličkuje, než nakonec smykem zastaví před obrovskými parohy. Zvíře dvakrát mrkne našim směrem, klidně odejde, jako by se vůbec nic nestalo, a zmizí v lese. I stromy vypadají chladně.

Se srdcem až v krku sáhnou po kabelce. Třesoucími se prsty nahmatám peněženku, klíče a spoustu zbytečných dalších věcí, než konečně najdu svůj inhalátor. Zatřepu s ním a potáhnu si.

„Jsi v pořádku?“ zeptám se, než vdechnu další dávku.

„Říkal jsem ti, že to není dobrý nápad,“ odpoví Adam.

Během cesty už jsem se kousla do jazyka tolikrát, že musí být plný děr.

„Nevzpomínám si, že bys měl lepší,“ odseknu.

„Osmihodinová cesta kvůli jednomu víkendu...“

„Už celou věčnost si říkáme, že by bylo fajn navštívit Skotskou vysočinu.“

„Taky by bylo hezké navštívit Měsíc, ale raději bych, abychom to spolu nejdřív probrali, než nám objednáš raketu. Víš, jak jsem teď zaneprázdněný.“

Slovo „zaneprázdněný“ funguje v našem manželství jako rozbuška. Adam nosí svoji zaneprázdněnost jako skautský odznak. Je na ni hrdý – představuje symbol jeho úspěchu. Cítí se díky tomu důležitý a já mám zase chuť hodit mu všechny romány, které adaptuje, na hlavu.

„Jsme tam, kde jsme, protože jsi pořád příliš zaneprázdněný,“ procedím skrz drkotající zuby. V autě je teď taková zima, že vidím svůj vlastní dech.

„Promiň, ale naznačuješ, že je moje chyba, že jsme ve Skotsku? V únoru? Uprostřed sněhové bouře? Tohle byl tvůj nápad. Aspoň nebudu muset poslouchat tvoje neustálé rýpání, až nás rozdrtí padající strom nebo umřeme na podchlazení v týhle podělaný plechovce, kterou nechceš vyměnit za pořádný auto.“

Nikdy se takhle nehádáme na veřejnosti, jenom v soukromí. Oba dokážeme docela dobře zachovat dekorum a já zjišťuju, že lidi vidí

jen to, co chtějí vidět. Ale za zavřenými dveřmi je to s panem a paní Wrightovými špatné už dlouho.

„Kdybych měl telefon, už bychom tam byli,“ prohlásí, zatímco se přehrabuje v přihrádce v palubní desce a hledá svůj milovaný mobil, ale nemůže ho najít. Můj manžel si myslí, že různé přístroje a udělátka dokážou vyřešit všechny životní problémy.

„Než jsme odjeli z domu, ptala jsem se tě, jestli máš všechno, co potřebuješ,“ opáčím.

„Měl jsem všechno. Ten telefon byl v kastlíku.“

„To by tam pořád byl. Balit ti věci nemám v popisu práce. Nejsem tvoje matka.“

Okamžitě zalituju, že jsem to řekla, ale slova nedostáváte s paragonem a nelze je vrátit zpátky. Adamova matka je na první příčce dlouhého seznamu věcí, o nichž nerad mluví. Snažím se být trpělivá, zatímco dál hledá telefon, přestože ví, že ho nikdy nenajde. Má pravdu. *Dal* ho do přihrádky. Ale já jsem ho ráno před odjezdem vyndala a schovala doma. Tenhle víkend mám v plánu dát manželovi důležitou lekci a k tomu telefon nepotřebuje.

O patnáct minut později jsme zpátky na cestě a zdá se, že děláme pokroky.

Adam ve tmě mžourá na papír a studuje pokyny, které jsem vytiskla – potíží je v tom, že pokud se nejedná o knihu nebo rukopis, cokoliv napsaného na papíře místo na obrazovce jako by ho mátl.

„Na dalším kruhovém objezdu musíte zahrnout doprava,“ prohlásí a zní to jistěji, než bych čekala.

Brzy jsme odkázáni na měsíc, který nám svítí na cestu a naznačuje stoupání a klesání zasněžené krajiny před námi. Nejsou tu žádné pouliční lampy a světlomety automobilu sotva osvětlují silnici. Všimnu si, že nám opět dochází benzin, ale už skoro hodinu jsme

nespatřili místo, kde bychom mohli natankovat. Vytrvale sněží a na míle daleko nevidíme nic jiného než temné obrysy jezer a hor.

Když konečně spatříme starou zasněženou ceduli s nápisem *Blackwater*, v autě je cítit téměř hmatatelná úleva. Adam přečte poslední pokyny hlasem hraničícím s nadšením.

„Přejedte přes most, a až minete lavičku s výhledem na jezero, zahněte doprava. Cesta se bude stáčet doprava a povede do údolí. Pokud se dostanete až k hostinci, zajeli jste si a minuli jste odbočku k penzionu.“

„Co kdybychom si pak dali večerí v hospodě?“ navrhnou. „Mohlo by to být fajn.“

Ani jeden z nás nic neřekne, když se v dálce objeví hostinec *Blackwater Inn*. Odbočím ještě předtím, než dojedeme až k němu, ale i tak jsme dost blízko, abychom si všimli, že má zabeďněná okna. Strašidelná budova vypadá, jako by byla opuštěná už dlouho.

Silnice klikatící se dolů do údolí je velkolepá a děsivá zároveň. Vypadá, jako by ji někdo do hory vytesal ručně. Cesta je sotva tak široká, aby se na ni vešlo naše malé auto. Na jedné straně je strmý sráz a po svodidlech ani stopy.

„Myslím, že něco vidím,“ vyhrkne Adam, nakloní se blíž k čelnímu sklu a zahledí se do tmy. Já vidím jen černou oblohu a bílou peřinu, která zakrývá všechno pod ní.

„Kde?“

„Tamhle. Hned za těmi stromy.“

Trochu zpomalím. Zprvu mám pocit, že ukazuje do prázdna, ale pak si v dálce všimnu něčeho, co vypadá jako velká bílá budova.

„Je to jen kostel,“ poznamená a zní to poraženecky.

„To je ono!“ zvolám, když si přečtu starou dřevěnou ceduli před sebou. „Blackwaterská kaple je přesně to, co hledáme. Jsme tady!“

„To jsme se táhli takový kus cesty, abychom se ubytovali... ve starém kostele?“

„V kapli přestavěné na penzion, ano. A celou cestu jsem řídila já.“

Zpomalím a odbočím na zasněženou prašnou cestu, která vede od jednoproudé silnice do údolí. Po pravé straně míjíme maličkou chaloupku s doškovou střechou – zřejmě jediné další stavení na míle daleko –, pak přejedeme malý most a v tu chvíli se před námi vyloupne stádo ovcí. Choulí se k sobě, strašidelně osvětlené předními světly auta, a blokují nám cestu. Opatrně túruju motor a zkusmo zatroubím, ale ani se nehnu. S očima zářícíma ve tmě vypadají trochu nadpřirozeně. Pak zaslechnu vzadu v autě zavrčení.

Bob – náš obrovský černý labrador – byl po většinu cesty potichu. Ve svém věku nejraději jen spí a jí, ale bojí se ovcí. A peří. Já se taky bojím hloupostí, a dobře dělám. Bobovo vrčení stádo nijak nevystraší. Adam bez varování otevře dveře auta, dovnitř okamžitě zavane příval sněhu a zasype nás ze všech stran. Pozoruju ho, jak leze ven, chrání si obličej, pak ovce vyžene a otevře bránu, která se skrývala za nimi. Nevím, jak ji Adam ve tmě viděl.

Beze slova nasedne zpátky do auta a pomalu, v poklidu urazíme zbytek cesty. Pěšina se vine nebezpečně blízko břehu jezera a já už chápu, proč tohle místo pojmenovali Blackwater, protože voda opravdu působí jako černé zrcadlo. Teprve když zastavím před starou bílou kaplí, začnu se konečně cítit lépe. Byla to vyčerpávající cesta, ale zvládli jsme ji, a já si říkám, že všechno bude v pořádku, jakmile se dostaneme dovnitř.

Vyjít ven do sněhové bouře je pro tělo pořádný šok. Zachumlám se do kabátu, přesto mi ledový vítr vyrazí vzduch z plic a sníh mi buší do obličeje. Pustím Boba z kufru a všichni tři se prodíráme

sněhem k obrovským dvoukřídovým dřevěným dveřím v gotickém stylu. Kaple přestavěná na penzion mi zprvu připadala romantická, osobitá a zábavná. Ale teď když jsme tady, působí to trochu jako úvodní scéna našeho vlastního hororu.

U dveří zjistíme, že jsou zamčené.

„Zmiňovali se majitelé o schránce na klíče?“ zeptá se Adam.

„Ne, jenom mě ujistili, že bude otevřeno,“ odpovím.

Zírám na impozantní bílou budovu, chráním si oči před vytrvalým sněžením a kochám se pohledem na silné zdi z bílého kamene, zvonici a vitrážová okna. Bob začne vrčet, což se mu nepodobá, ale možná jsou tu někde v dálce další ovce nebo jiná zvířata. Něco, co s Adamem prostě nevidíme.

„Třeba jsou vzadu ještě jedny dveře,“ napadne Adama.

„Doufám, že máš pravdu. Už teď to vypadá, že to auto budeme muset ze sněhu vyhrabat lopatou.“

S Bobem v čele vyrazíme k boční straně kaple. Táhne na vodítku, jako by sledoval nějakou stopu. Spatříme nekonečnou řadu vitrážových oken, ale dveře žádné. A přestože je průčelí budovy osvětlené venkovními světly – těmi, která jsme viděli z dálky –, uvnitř je úplná tma. Pokračujeme dál, hlavy skloněné proti neúprosnému počasí, dokud neobejdeme celou kapli.

„Co teď?“ zeptám se.

Ale Adam neodpovídá.

Zvednu hlavu, zaštitím si oči před sněhem a všimnu si, že upřeně zírá na průčelí kaple. Obrovské dřevěné dveře jsou teď otevřené dokořán.

ADAM

Kdyby měl každý příběh šťastný konec, neměli bychom důvod začínat znovu. Život je především o volbách a o tom, jak se dát znovu dohromady, když se vám všechno hroutí pod rukama. Což se stává nám všem. Dokonce i lidem, kteří předstírají, že ne. To, že nedokážu rozpoznat manželčinu tvář, ještě neznamená, že nevím, kdo je.

„Nebyly ty dveře předtím zavřené?“ zeptám se, ale Amelie neodpoví.

Stojíme vedle sebe před kaplí, oba se chvějeme zimou, sních kolem nás fouká na všechny strany. Dokonce i Bob vypadá zkroušeně, a ten je přitom vždycky šťastný. Po dlouhé cestě na mě dolehla únava, kterou ještě zhoršuje vytrvalá pulzující bolest hlavy ve spodní části lebky. Včera večer jsem toho vypil víc, než jsem měl, s někým, s kým jsem neměl. Už zase. Na obranu alkoholu musím říct, že jsem udělal pár stejně hloupých věcí, i když jsem byl úplně střízlivý.

„Nedělejme ukvapené závěry,“ prohlásí nakonec manželka, ale já si myslím, že jsme jich oba nadělali víc než dost.

„Ty dveře se neotevřely samy od sebe –“

„Možná nás hospodyně slyšela klepat,“ přeruší mě.

„Hospodyně? Můžeš mi zopakovat, na kterých webových stránkách jsi ten pobyt rezervovala?“

„Nerezervovala jsem ho na žádných webovkách. Vyhrála jsem ten prodloužený víkend ve vánoční tombole pro zaměstnance.“

Několik vteřin neodpovídám, ale v tichu se čas vždycky vleče, takže působí delší. Navíc mám teď tak zmrzlý obličej, že netuším, jestli dokážu pohnout ústy. Ale ukáže se, že dokážu.

„Jen aby bylo jasno... vyhrála jsi víkendový pobyt ve starém skotském kostele v tombole pro zaměstnance psího útulku v Battersea?“

„Je to kaple, ale ano. Co je na tom špatného? Máme tombolu každý rok. Lidé do ní věnují ceny a já jsem projednou vyhrála něco hezkého.“

„Skvělé,“ odtuším. „Zatím je to rozhodně paráda.“

Ví, že nenávidím dlouhé cesty. Nesnáším auta a řízení, tečka. Nikdy jsem si ani neudělal řidičák, takže být osm hodin uvězněný v té její plechovce na čtyřech kolech, a ještě k tomu za bouřky je pro mě utrpením. Takhle si zábavu rozhodně nepředstavuju. Pohlédnu na psa pro morální podporu, ale Bob je příliš zaneprázdněný snahou jíst sněhové vločky, které padají z nebe. Amelie vycítí porážku a nasadí ten svůj pasivně agresivní zpěvavý tón, který mě kdysi bavil. Dneska si přeju, abych byl hluchý.

„Co kdybychom šli dovnitř a snažili se z toho vytěžit to nejlepší? A jestli je to opravdu tak hrozné, tak se prostě sbalíme, odjedeme a najdeme si hotel, nebo přespíme autě, když to nepůjde jinak.“

Radši bych snědl vlastní játra, než abych se vrátil do jejího auta.

Moje žena poslední dobou říká pořád dokola totéž a její slova vždycky působí jako štípnutí nebo facka. Její „já tě nechápu“ mě rozčiluje nejvíc. Co je na tom k chápání? Má radši zvířata než lidi a já zase dávám přednost smyšleným příběhům. Předpokládám, že skutečné problémy začaly, když jsme těm věcem začali dávat

přednost jeden před druhým. Mám pocit, že jsme buď zapomněli „všeobecné podmínky“ našeho vztahu, nebo jsme si je nikdy ani pořádně nepřečetli. Ne snad že bych nebyl workoholik, už když jsme se seznámili. Nebo „posedlý pisálek“, jak tomu manželka ráda říká. Všichni lidé jsou závislí a všichni závislí touží po tom samém: po úniku z reality. A mojí oblíbenou drogou je shodou okolností moje práce.

Stejný, ale jiný, říkám si pokaždé, když začínám psát nový scénář. Myslím si, že přesně to lidé chtějí, tak proč měnit ingredience vítězného receptu? Už podle prvních pár stránek knihy poznám, jestli bude fungovat na plátně, nebo ne – což je dobře, protože mi jich posílají příliš mnoho na to, abych je přečetl všechny. Ale to, že jsem ve své práci dobrý, ještě neznamena, že ji chci dělat po zbytek života. Mám své vlastní příběhy, které chci vyprávět. Jenomže Hollywood už nezajímá originalita, chtějí jen točit filmy a televizní pořady podle románů, jako měnit víno na vodu. Jiné, ale stejné. Platí tohle pravidlo i pro vztahy? Pokud v manželství hrajeme příliš dlouho stejné postavy, není nevyhnutelné, že nás ten příběh omrzí a vzdáme ho nebo vypneme dřív, než skončí?

„Tak jdeme?“ Amelie přeruší tok mých myšlenek a já odtrhnu pohled od zvonice na vrcholu strašidelné kaple.

„Dámy mají přednost.“ Nemůže tvrdit, že nejsem džentlmen. „Vyndám tašky z auta,“ dodám ve snaze urvat si posledních pár vteřin samoty, než půjdeme dovnitř.

Hodně času trávím tím, že se snažím lidi neurážet: producenty, manažery, herce, agenty, autory. Když k tomu přidám ještě obličejovou slepotu, myslím, že je fér říct, že jsem olympijský přeborník v bruslení na tenkém ledu. Na jedné svatbě jsem mluvil deset minut s nějakým párem, než jsem si uvědomil, že je to ženich a ne-

věsta. *Ona* na sobě neměla tradiční šaty a *on* vypadal jako klon svých početných družbů. Ale prošlo mi to, protože okouzlovat lidi je součástí mojí práce. Přesvědčit autora, aby mi svěřil psaní scénáře k filmu podle jeho románu, může být těžší než přesvědčit matku, aby nechala cizího člověka hlídat svoje prvorozené dítě. Ale jsem v tom dobrý. Jak okouzlit svoji ženu, už jsem však bohužel zřejmě dávno zapomněl.

Nikdy lidem neříkám, že mám prosopagnosii. Zaprvé nechci, aby mě to definovalo, a upřímně řečeno, jakmile se to někdo dozví, nechce mluvit o ničem jiném. Nepotřebuju ani nechci, aby mě někdo litoval, a nerad se kvůli tomu cítím jako podivná hříčka přírody. Ostatní nedokážou pochopit, že nepoznávat obličeje je pro mě normální. Je to jen chyba v mém naprogramování – chyba, která se nedá odstranit. Netvrdím, že mi to nevádí. Dokážete si představit, že nejste schopní poznat své vlastní přátele nebo rodinu? Nebo že nevíte, jak vypadá obličej vaší ženy? *Nesnáším*, když jdeme s Amelií do restaurace, protože se bojím, že si sednu ke špatnému stolu. Kdyby to bylo na mně, pokaždé bych si dal jídlo s sebou a snědl si ho v klidu doma. Někdy když se podívám do zrcadla, nepoznávám ani svoji vlastní tvář. Ale naučil jsem se s tím žít. Jako my všichni, když nám život nerozdá zrovna dokonalé karty.

Myslím, že jsem se naučil žít i v nedokonalém manželství. Ale copak to nedělá každý? Nechci znít poraženecky, jen jsem upřímný. Nejsou snad úspěšné vztahy právě o tom? O kompromisech? Je nějaké manželství opravdu *dokonalé*?

Miluju svou ženu. Jen si nemyslím, že se máme rádi tolik jako dřív.

„To je skoro všechno,“ poznamenám, když se k ní znovu připojím

na schodech do kaple, obtěžkán větším množstvím zavazadel, než bychom mohli na pár nocí potřebovat. Zadívá se mi na rameno, jako by ji něčím urazilo.

„To je tvoje brašna na notebook?“ zeptá se, přestože moc dobře ví, že je.

Nejsem žádný začátečník, takže svou chybu nemůžu ani omluvit, ani vysvětlit. Představuju si, že se Amelie tváří jako policista na kartě v Monopolech, který vás posílá do vězení. Tohle není dobrý začátek. Tenhle víkend mi nebude dovoleno psát ani postoupit dál na hracím poli. Pokud by naše manželství bylo hrou Monopoly, moje žena by mi naučtovala dvojnásobek pokaždé, když bych omylem skončil na jednom z jejích hotelů.

„Slíbil jsi, že *nebudeš* pracovat,“ prohlásí tím svým zklamaným, ukňouraným tónem, který až moc dobře znám. Zajímavé je, že když jsme si díky mojí práci mohli dovolit dům v Londýně a jezdit na dovolené, nestěžovala si.

Když si pomyslím, co všechno máme – pěkný dům, dobrý život, peníze v bance –, jako vždycky mě napadne, že bychom *měli* být šťastní. Pravdou však je, že nám spousta věcí chybí, jenomže ty nejsou tak vidět. Většina přátel v našem věku má staré rodiče nebo malé děti, o které se musí starat, ale my máme jenom jeden druhého. Žádní rodiče, žádní sourozenci, žádné děti, jen my. Nedostatek lidí, které bychom mohli milovat, je něco, co jsme měli vždycky společné. Můj otec odešel, když jsem byl příliš malý na to, abych si na něj pamatoval, a matka zemřela, ještě když jsem chodil do školy. Moje žena si v dětství nezadala s Oliverem Twistem – byla sirotkem dřív, než se narodila.

Bob nás zachrání před sebou samými tím, že znovu zavrčí na dveře kaple. Je to zvláštní, protože to *nikdy* nedělá, ale jsem mu za

to rozptýlení vděčný. Těžko uvěřit, že býval opuštěným maličkým štěnětem, které někdo strčil do krabice od bot a hodil do kontejneru. Od té doby z něj vyrostl největší černý labrador, jakého jsem kdy viděl. Brada už mu šediví a chodí pomaleji než dřív, ale je to jediný člen naší tříčlenné rodiny, který je stále ještě schopný bezpodmínečné lásky. Vím, že si všichni myslí, že se k němu chováme jako k náhradnímu dítěti, i když jsou příliš zdvořilí, než aby to řekli nahlas. Vždycky jsem tvrdil, že mi nevadí, že nemáme skutečné děti. Bezdětným lidem osud nachystal jinou budoucnost. Kromě toho, jaký má smysl chtít něco, o čem víte, že to nemůžete mít? Teď už je na děti stejně příliš pozdě.

Obvykle se necítím na čtyřicet. Někdy se snažím pochopit, kam se ty roky poděly a kdy jsem se z chlapce stal mužem. Možná to souvisí i s tím, že dělám práci, kterou mám rád. Díky svému povolání se cítím mladý, zato díky své ženě mám obvykle pocit, že je mi sto. To Amelii napadlo, že bychom mohli navštívit manželskou poradkyni, a tenhle výlet zpunktovaly spolu. Takzvaná odbornice na vztahy, která nás hned při prvním sezení požádala, abychom ji oslovovali Pamelo, si myslela, že prodloužený víkend by mohl našemu manželství prospět. Všechny ty víkendy a večery, které jsme spolu strávili doma, se asi nepočítaly. Pravidelné návštěvy poradny, při nichž jsme se každý týden svěřovali s těmi nejintimnějšími stránkami našeho života úplně cizímu člověku, stály víc než jen nekřesťanské peníze. Kvůli těm horentním sumám a z několika dalších důvodů jsem tu ženu při každém setkání opakovaně oslovoval Pammy nebo Pam. Madam „Říkejte-mi-Pamelo“, jak jsem jí začal přezdívat, se to moc nezamlouvalo, ale mně se zase nezamlouvala ona, takže jsme si byli kvit. Moje žena nechtěla, aby někdo jiný věděl, že máme problémy, ale mám podezření, že si toho

někteří všimli. Většina lidí vidí nápis na zdi, i když ne vždycky dokážou přečíst, co se na něm píše.

Může prodloužený víkend opravdu zachránit manželství? zeptala se Amelie, když jí to madam „Říkejte-mi-Pamelo“ navrhla. Já si to nemyslím. Proto jsem pro nás vymyslel vlastní plán dlouho předtím, než jsem souhlasil s tím jejím. Ale teď jsme tady... stoupáme po schodech do kaple... a já nevím, jestli ho dokážu dotáhnout do konce.

Zastavím se na prahu a ještě jednou se ujistím: „Víš jistě, že to chceš udělat?“

„Ano. Proč?“ opáčí, jako by neslyšela vrčení psa a kvílení větru.

„Já nevím. Něco se mi na tomhle místě nezdá...“

„Tohle není horor, který napsal jeden z tvých oblíbených autorů, Adame. Tohle je skutečný život. Možná ty dveře rozrazil vítr.“

Může si říkat, co chce, ale ty dveře předtím nebyly jenom zavřené. Byly zamčené na klíč a oba to moc dobře víme.

Ocitneme se v místnosti, které nóbl lidé říkají šatna, a já odložím zavazadla. Kolem nohou se mi okamžitě utvoří louže tajícího sněhu. Podlaha z dlaždic působí starobyle a v zadní stěně je vestavěný úložný prostor s rustikálními dřevěnými skříňkami na boty. Všimnu si také řad háčků na kabáty, ale všechny jsou prázdné. Nezujeme si zasněžené boty ani si nesvlékneme bundy. Částečně proto, že je tu stejná zima jako venku, ale možná také proto, že stále ještě není jisté, zda tu zůstaneme.

Jednu zeď pokrývají malá zrcadla, ne větší než moje dlaň, podivných tvarů a velikostí. Sklíčka v složitě propracovaných kovových rámečcích jsou nahodile zavěšená na stěně pomocí jutových provázků a rezavých hřebíků. Odráží se v nich na padesát párů našich tváří. Skoro jako by se všechny verze nás samých, jimiž jsme se stali ve

snaze zajistit, aby naše manželství fungovalo, shromáždily, aby se podívaly na to, kým jsme se stali. Jedna moje část je ráda, že je nedokáže rozeznat. Nejsem si jistý, jestli by se mi líbilo, co bych viděl.

Zrcadla však nejsou jediným zajímavým rysem interiéru. Na nejvzdálenější, bíle omítnuté stěně jsou jako trofeje připevněné lebky a paroží dvou jelenů. Z otvorů, kde kdysi museli mít oči, trčí čtyři bílá pera. Je to trochu divné, ale moje žena přistoupí blíž a fascinovaně na ně zírá, jako by byla na prohlídce v umělecké galerii. Moji pozornost upoutá stará kostelní lavice stojící v rohu místnosti. Vypadá starobyle a je pokrytá prachem, jako by tu už dlouho nikdo nebyl, což na člověka nedělá zrovna nejlepší dojem.

Vzpomínám si, jaké to mezi námi s Amelií bylo ze začátku. Tenkrát jsme si prostě padli do oka – milovali jsme stejné jídlo, stejné knihy a sex s ní byl nejlepší, jaký jsem kdy zažil. Všechno, co jsem na ní viděl i neviděl, bylo krásné. Měli jsme toho tolik společného a chtěli jsme v životě stejné věci. Nebo jsem si to alespoň myslel. Dneska mám pocit, že chce něco jiného. Možná *někoho* jiného. Protože já nejsem ten, kdo se změnil.

„Nemusíš kreslit do prachu, abys vyjádřil svůj názor,“ prohlásí Amelie. Zadívám se na malou, dětskou kresbičku smajlíku na kostelní lavici, o níž mluvím. Předtím jsem si jí nevšiml.

Ale já jsem ho nenakreslil.

Velké dřevěné vstupní dveře se za námi zavřou dřív, než se stihnou bránit.

Oba se otočíme, ale kromě nás tu nikdo není. Celá budova jako by se chvěla, malá zrcadla na stěnách se pohupují na svých reza-vých hřebících a pes kňučí. Amelie na mě vykulí oči a její ústa utvoří dokonalé O. Můj mozek se snaží nabídnout nějaké racionální vysvětlení, protože to je to, co dělá vždycky.

„Povídala jsi, že ty dveře rozrazil vítr... tak je teď možná zase zabouchl,“ navrhnu a Amelie přikývne.

Žena, kterou jsem si před více než deseti lety vzal, by něčemu takovému nikdy neuvěřila. Ale moje manželka poslední dobou vždyc-
ky slyší jen to, co chce slyšet, a vidí jen to, co chce vidět.

K Á M E N

Slovo roku:

limerence, *podst. jm.* Nedobrovolný stav mysli způsobený romantickou přitažlivostí k jinému člověku, doprovázený zdrcující, až chorobnou potřebou, aby druhá osoba city opětovala.

Říjen 2007

Milý Adame,

když jsme se potkali, bylo to něco na první pohled.

Nebyla jsem si jistá co, ale vím, že jsi to cítil také.

Z návštěvy kina Electric se nakonec vyklubalo první rande. Oba jsme šli na film sami, ale já jsem si omylem sedla na tvoje místo, a tak jsme se dali do řeči a z kina už jsme odcházeli spolu. Všichni si mysleli, že jsme se zbláznili a že náš bleskový románek nebude mít dlouhého trvání, ale já jsem vždycky cítila velké uspokojení z toho, když jsem lidem dokázala, že se mýlí. Stejně jako ty. Je to jedna z mnoha věcí, které máme společné.

Přiznávám, že naše společné bydlení nebylo zpočátku právě takové, jak jsem si představovala. Je těžší skrývat své temnější já svoje pravé já, když s někým žiješ. Všechn ten nepořádek se ti dařilo

maskovat lépe, když jsem k tobě chodila jen na návštěvu. Přejmenovala jsem předsíň na Ulici příběhů, protože je lemována toliká kymácejícími se hromádkami rukopisů a knih, že kolem nich musíme prokličkovat, abychom se vůbec dostali dovnitř. Věděla jsem, že čtení a psaní jsou podstatnou součástí tvého života, ale možná si budeme muset najít něco většího než garsonku v suterénu starého domu v Notting Hillu, když tu teď bydlím i já. Přesto jsem moc šťastná. Zvykla jsem si, že v našem orchestru hraju druhé housle, a smířila jsem se s tím, že v tomhle vztahu budeme vždycky tři: ty, já a tvoje psaní.

Právě to bylo příčinou naší první velké hádky, vzpomínáš? Nejspíš jsem měla vědět, že nemám šmejdit v zásuvkách tvého stolu, ale jenom jsem hledala sirky. Tehdy jsem našla rukopis knihy *Kámen, nůžky, papír* s tvým jménem na titulní straně úhledně napsaným písmem Times New Roman. Zrovna jsem měla byt jen pro sebe a k tomu slušnou lahev vína, a tak jsem si ho ještě ten večer celý přečetla. Měl jsi vidět svůj výraz, když ses vrátil domů. Člověk by řekl, že jsem si přečetla tvůj deník.

Ale myslím, že už to chápu. Ten rukopis nebyl jen neprodaný příběh – byl jako opuštěné dítě. *Kámen, nůžky, papír* byl tvůj úplně první scénář, který se však nikdy nedostal na plátno. Spolupracoval jsi se třemi producenty, dvěma režiséry a jedním z nejlepších herců. Několik let jsi psal jednu pracovní verzi za druhou, jenomže všechno vždycky ustrnulo na mrtvém bodě. Musí být obrovským zklamáním, že tvůj oblíbený příběh upadl v zapomnění a zůstal ležet v šuplíku, ale jsem si jistá, že to tak nezůstane navždycky. Od té doby jsem se stala tvým oficiálním prvním čtenářem – což je role, na kterou jsem velmi hrdá – a musím říct, že tvoje psaní je lepší a lepší.

Vím, že bys byl radši, kdyby se filmy točily podle tvých vlastních příběhů, ale zatím je to pořád o příbězích jiných lidí. Ještě jsem si úplně nezvykla na to, kolik času strávíš čtením jejich románů, protože si někdo někde myslí, že by mohly fungovat na plátně. Ale často tě vídám, jak mizíš v knize jako bílý králik v kouzelnickém klobouku, a naučila jsem se přijmout, že se někdy nevynoříš třeba i několik dní.

Knihy jsou našťastí další věcí, kterou máme společnou, i když musím říct, že máme odlišný vkus. Ty máš rád horory, thrillery a kriminální romány, což vůbec není můj šálek kávy. Vždycky jsem si myslela, že s lidmi, kteří píšou temnou a zvrácenou literaturu, musí být něco v nepořádku. Já dávám přednost dobrým milostným příběhům. Ale snažím se mít pro tvoji práci pochopení – dokonce i když mě někdy bolí, že se rozhodneš trávit svůj čas ve světě fantazie, místo abys ho trávil se mnou tady, ve skutečném světě.

Proto jsem se asi tak rozčílila, když jsi řekl, že si nemůžeme pořídit psa. Podporovala jsem tebe a tvoji kariéru od chvíle, kdy jsme se seznámili, ale někdy jsem se bála, že i celá naše budoucnost bude jenom o tobě. Vím, že práce pro útulek v Battersea není tak atraktivní jako být scenáristou, ale já ji mám ráda a dělá mě šťastnou. Tvoje důvody, proč nemít psa, byly racionální (jako vždycky). Byt je směšně malý a oba máme dlouhou pracovní dobu, ale vždycky jsem říkala, že bych ho mohla brát do práce s sebou. Koneckonců, ty si s sebou zase naopak nosíš práci domů.

Opuštěná štěňata vídám každý den, ale tohle bylo jiné. Jakmile jsem uviděla to krásné černé chlupaté klubíčko, věděla jsem, že je to to pravé. Co je to za zrudu, která strčí maličkého labradora do krabice od bot, hodí ho do kontejneru a nechá ho tam umřít? Veterinář říkal, že mu není víc než šest týdnů, a já cítila stravující vztek.

Vím, jaké to je, když vás opustí někdo, kdo by vás měl milovat. Nic horšího neexistuje.

Hned druhý den jsem ho chtěla vzít domů, ale ty jsi byl proti. Od chvíle, kdy jsme se poznali, jsem se ještě nikdy necítila tak nešťastná. Myslela jsem, že mám ještě čas tě přesvědčit, ale následující den odpoledne přišla do mojí kanceláře recepční útulku a oznámila mi, že přišli nějací lidé, kteří chtějí toho psa adoptovat. Mým úkolem je posoudit všechny zájemce o adopci, a když jsem kráčela chodbou, abych se s nimi setkala, tajně jsem doufala, že budou nevhodní. Dokud jsem tu já, postarám se o to, aby se všechna zvířata dostala do milujícího domova.

První věcí, kterou jsem spatřila, když jsem vstoupila do čekárny, bylo štěně. Osamoceně sedělo uprostřed studené kamenné podlahy, maličký chlupatý uzlíček. Pak jsem si všimla, že má na sobě úzký červený obojek se stříbrnou jmenovkou ve tvaru kosti. Nechácala jsem, jak je to možné. S budoucími majiteli jsem se ještě nesetkala, takže neměli právo chovat se, jako by ten pes už byl jejich. Zvedla jsem štěně z podlahy, abych si nápis vyrytý do lesklého kovu prohlédla zblízka:

Vezmeš si mě?

Málem jsem pejska upustila.

Nevím, jak jsem se tvářila, když jsi vystoupil zpoza dveří. Vím jen, že jsem se rozplakala. Pamatuju si, že nás pozorovacím okénkem mlčky sledovala snad polovina mého týmu. I oni měli slzy v očích a široké úsměvy na tvářích. Jeli v tom všichni! Jen já jsem neměla o ničem ani tušení. Kdo by to byl řekl, že dokážeš tak dobře udržet tajemství?

Mrzí mě, že jsem ti hned neřekla ano. Myslím, že když jsi přede mnou poklekl na koleno, byla jsem v šoku. Když jsem spatřila safí-

rový zásnubní prsten – který, jak jsem věděla, patřil tvojí matce –, zaplavila mě vlna emocí, které jsem nedokázala zpracovat. Když k tomu připočteš, jak na nás všichni zírali, cítila jsem se naprosto ochromená.

„Myslím si, že o všechna důležitá životní rozhodnutí by si člověk měl zahrát kámen, nůžky, papír,“ škádlila jsem tě, protože věřím ve tvoje psaní, stejně jako věřím v nás a myslím si, že ani jednoho se nikdy nesmíme vzdát.

Usmál ses. „Jen abychom si to ujasnili – jestli prohraju, znamená to ano?“

Přikývla jsem a zatařala ruku v pěst.

Moje nůžky přestřihly tvůj papír, tak jako vždycky, když hraje me tuhle hru, takže to nebyl žádný velký hazard. Kdykoli v něčem vyhraju, rád si myslíš, žeš mě nechal.

Prvních pár měsíců našeho vztahu jsem se ti vysmívala, že používáš příliš moc cizích slov, a ty sis mě na oplátku dobíral, že nevím, co znamenají.

„Nevím, jestli je to limerence, nebo láska,“ prohlásil jsi poté, co jsi mě poprvé políbil. Když jsem přišla domů, musela jsem si to slovo vyhledat. Díky podobným zvláštním výrazům, s nimiž jsi občas přišel, a rozdílům v naší slovní zásobě jsme si vytvořili tradici, že každý večer před spaním určujeme „slovo dne“. Ta tvoje jsou často lepší než moje, protože tě někdy také nechávám vyhrát. Co kdybychom začali i se „slovem roku“? Letos by to měla být „limerence“ – pořád mám pro ni slabost.

Vím, že si myslíš, že slova jsou důležitá – což dává smysl vzhledem k povolání, které sis zvolil –, ale nedávno jsem si uvědomila, že slova jsou jen slova, řada písmen uspořádaných do tvaru v určitém pořadí, nejspíš v jazyce, který jsme dostali do vínku při narození.

Lidé dnes se slovy zacházejí lehkovážně. Mrhají jimi v textovkách a tweetech, píšou je, předstírají, že je čtou, překrucují je, špatně je citují, lžou s nimi, bez nich i o nich. Kradou je a pak je rozdávají. A co je nejhorší, zapomínají je. Slova jsou cenná pouze tehdy, pamatujeme-li si jejich význam. Ale my ho nezapomeneme, že ne? Doufám, že to, co mezi námi je, jsou víc než jen slova.

Jsem ráda, že jsem v zásuvce našla tvůj tajný scénář, a chápu, proč pro tebe znamená víc než cokoli jiného, co jsi kdy napsal. Přecházíš si *Kámen, nůžky, papír* bylo jako nahlédnout do tvé duše – do části tvého já, kterou jsi mi ještě nechtěl ukázat. Neměli bychom však mít tajemství – ani jeden před druhým, ani sami před sebou. Tvůj temný a zvrácený milostný příběh o muži, který svojí ženě každý rok na výročí svatby, i po její smrti, píše dopis, mě inspiroval k tomu, abych také začala psát dopisy. Tobě. Jednou za rok. Nevím, jestli se o ně s tebou podělím, ale možná si jednou naše děti přečtou, jak jsme psali náš vlastní milostný příběh a žili šťastně až do smrti.

Tvá budoucí žena

xx